

УДК 379.85

*Грабчук І.Ф., Кубрак С.В.
Житомирський національний
агроекологічний університет*

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ

Забезпеченість країни природно-ресурсним потенціалом є важливим економічним і політичним фактором розвитку суспільного виробництва, а їх

структура, запаси, якість, ступінь вивчення і напрямки господарського освоєння мають безпосередній вплив на економічний потенціал території. Вивчення природних ресурсів, виявлення економічної ефективності їх територіального зосередження і раціонального використання в національному господарстві, є однією з головних проблем територіальної організації продуктивних сил.

Показники сільського туризму слугують інструментом для прийняття управлінських рішень у поточному та майбутніх періодах, оскільки дозволяють оцінити ефективність використання наявних ресурсів, передумов та факторів, а також прогнозувати і планувати перспективи його розвитку.

Спираючись на світовий та вітчизняний досвід, рекомендації Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) та методичку розрахунку обсягів туристичної діяльності, пропонується ряд кількісних та якісних показників оцінки розвитку сільського туризму на певній території, які узагальнені в табл.

Таблиця

Кількісні та якісні показники розвитку сільського туризму

Показник	Пояснення (вимірювання) показника
<i>Показники привабливості дестинації</i>	
Привабливість (атрактивність) сільського туристичного простору	- Перелік (реєстр) природних, суспільно-історичних та інших ресурсів - Оцінка привабливості туристсько-рекреаційних ресурсів
<i>Показники туристського навантаження на дестинацію</i>	
Туристське навантаження	- Чисельність відвідувачів/туристів (у рік/сезон)
Соціальне навантаження на громаду	- Відношення чисельності туристів (відвідувачів) до місцевого населення (у рік/сезон)

Пропускна спроможність дестинації	- Спроможність певної території підтримувати нинішній та майбутній рівень відвідування туристами
Економічні показники	
Середня тривалість перебування туристів	- Відношення кількості ночівель до кількості туристів (відвідувачів)
Коефіцієнт завантаження засобів розміщення	- Відношення загального часу перебування туристів у сільській місцевості до кількості місць у закладах розміщення протягом року / сезону
Середньодобові витрати одного туриста	- Відношення сумарного показника основних (витрати на проживання та харчування) та додаткових (транспорт, екскурсії, атракції тощо) витрат туристів у сільській місцевості до тривалості поїздки (кількості днів)
Обсяг туристського споживання	- Сукупний обсяг споживання товарів та послуг різних галузей місцевої економіки, забезпечений завдяки сільському туризму
Зайнятість у сільському туризмі	- Чисельність робочих місць, створених у туризмі - Відношення чисельності місцевих працівників до чисельності залучених працівників для обслуговування туристів
Внесок туризму у місцеву економіку	- Питома вага податків, генерованих у сфері туризму, у загальних податкових надходженнях
Економічна диверсифікація	- Доходи та види робіт для місцевого населення, джерелом яких є туризм - Питома вага податків від різних видів економічної діяльності, генерованих сільським туризмом, у загальних податкових надходженнях
Залучення місцевого турбізнесу	- Відношення чисельності місцевих учасників сільського туристичного бізнесу до загальної чисельності суб'єктів турбізнесу, що обслуговують туристичні потоки у сільську місцевість
<i>Показники планування, мотивації і контролю</i>	
Процес планування туризму	- Наявність місцевого / регіонального плану розвитку сільського та інших видів туризму
Місцева задоволеність	- Загальне сприйняття впливів сільського туризму на місцеву громаду

Туристська задоволеність	- Загальне задоволення туристів за співвідношенням «ціна - якість» комплексного туристичного продукту - Відсоток / приріст повторних візитів туристів у порівнянні з візитами, що здійснюються вперше
Навчання і тренінги	- Відсоток місцевого населення, професійно навченого та підготовленого для сфери сільського туризму
Місцевий контроль	- Наявність формальних заходів (громадських слухань, зборів громади) щодо забезпечення місцевого контролю за плануванням та виконанням програм розвитку сільського туризму
<i>Показники екологічності сільського туризму</i>	
Охорона (заповідність) території	- Питома вага охоронних (заповідних) територій на території дестинації - Категорія охорони (заповідності)
Енергетичні витрати	- Відношення відновлювальних до невідновлювальних спожитих ресурсів у процесі обслуговування туристів
Енерго- та ресурсозбереження	- Відсоток осель, що використовують енерго- та ресурсозберігаючі технології у процесі обслуговування туристів
Утилізація відходів	- Відсоток осель з централізованою каналізацією та автономними очисними спорудами

Джерело: побудовано за [2].

Отже, основні фінансово-економічні показники дозволяють проводити оцінку розвитку туристичної сфери в Житомирській області. Сільський туризм для економічного, соціального та духовного розвитку українського суспільства є перспективним і важливим. Крім того, сільський туризм є важливим екологічним та етичним фактором, оскільки сприяє як фізичному, так і моральному оздоровленню населення.

Список літератури:

1. Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні. – <http://www.greentour.com.ua>

2. . Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 року № 324/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 31. – Ст. 241.

3. . Про заходи щодо розвитку туризму і курортів в Україні: Указ Президента України від 21 лютого 2007 року № 136/2007 // Урядовий кур'єр. – 2007. – № 37.